

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

การพัฒนาความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในยุคนิว نرمัล

The Development of the Professional School Administrators in the New Normal Era

ฉัตรสิรินทร์ มีสุข* ณัฐจิตา งอกลาภ* ณัฐวุฒิ บุราโส* ลัดดา วงศ์กระจ่าง*
วัชรินทร์ อุดหนองเลา* วิมลรัตน์ ศรีวะรมย์* ชีรังกูร วรบำรุงกุล** เรืองวิทย์ นิลโคตร***
วิญญู บุญลอย*** อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง***
Chatsirin Meesuk* Natthita Ngoklap* Natthawut Buraso* Ladda Wongkrajang*
Watcharin Audnonglao* Wimonrat Sriwarom* Theerangkoon Warabamrunkul**
Reongwit NilKote*** Waiwoot Boonloy*** Arungiat Chansongsaeng***

Received : 10 September 2021 / Revised : 2 October 2021 / Accepted : 10 October 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในยุคนิว نرمัล ที่เกิดขึ้นหลังวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ที่แตกต่างจากอดีต ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อรับมือกับความปกติใหม่ ด้วยการสร้างความพร้อมในการพัฒนาตนเองใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) มีกลยุทธ์ 2) ไม่หยุดร่วมมือ 3) ฝึกปฎิบัติสัมฤทธิ์ผล 4) บุคคลตระหนักรู้ 5) มุ่งสู่ระบบบริหารจัดการ และ 6) สอดประสานเทคโนโลยี การเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพจะต้องปฏิรูปการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ตามเป้าหมายของการพัฒนาและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคนิว نرمัลอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ/ ยุคนิว نرمัล

*นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

***อาจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

*Graduate student at Master of Educational Administration program, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

**Assistant Professor Dr. at Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

***Lecturer Dr. at Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

Abstract

This article is aimed at presenting the guidelines for developing professional school administrators in the new normal era occurring after the Spread of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). Therefore school administrators have to develop themselves in a new way that is different from the past due to the changing situation to cope with the new normal by creating readiness for self-development in 6 areas including : 1) Strategy 2) Team work 3) Achievement 4) Realization 5) System and 6) Technology. Being a professional school administrators must reform the management of educational institutions to be maximum efficiency and effectiveness according to the goals of development and keep up with the changes in the new normal era sustainably.

Keywords : Professional School Administrators/ New Normal

บทนำ

การเกิดโรคอุบัติใหม่หรือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลักดันให้ผู้คนทั่วโลกเข้าสู่ “ยุคนิวอร์มัล” ในทุก ๆ ด้าน ทั้งไลฟ์สไตล์ ธุรกิจ สาธารณสุข และการศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะต้องปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีการคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินงานที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่ง และเหมาะสมเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูง และการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผน และเป้าหมายตลอดจนวิธีการดำเนินงานอย่างมีทิศทาง เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์สู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามผลการปฏิบัติงาน ปรับปรุงคุณภาพ และสร้างวัฒนธรรมองค์กร ให้มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันซึ่งแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพนั่น จะต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่สำคัญคือ เป็นผู้บริหารที่มีทักษะในการบริหารโดยใช้หลักคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำทางวิชาการที่ทันสมัย สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา สร้างมนุษยสัมพันธ์และความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร เพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของการบริหารสถานศึกษาที่ดีขึ้นในยุคนิวอร์มัล

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคนิวอร์มัล จึงได้นำเสนอการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคนิวอร์มัล เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนสู่ความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ

การที่จะพัฒนาศักยภาพหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตัวเองเป็นลำดับโดยผู้บริหารเป็นผู้นำ และจากนั้นจึงส่งต่อภาวะผู้นำสู่ทุกคนในสถานศึกษา เมื่อทุกคนในสถานศึกษามีภาวะผู้นำก็จะพัฒนาสถานศึกษายุคเก่าสู่สถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งมีพลวัตสูงกว่าสถานศึกษายุคเดิมแบบเทียบกันไม่ได้เลย สถานศึกษาที่ทุกคนมีภาวะผู้นำจะมุ่งสู่เป้าหมายด้วยพลังและความเร็วที่เกิดจากการสอดประสานของการทำงานของคนทุก ๆ คน โดยธรรมชาติ (สุดา สุวรรณภิรมย์, 2551)

การพัฒนาศักยภาพควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ดังที่ประธาน ยศรุ่งเรือง (2559) ได้กล่าวว่า การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนเพราะการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ความคิดและคุณธรรมของบุคคลเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมสร้างภูมิปัญญาให้แก่บุคคล การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรมสามารถดำรงอยู่ด้วยกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรู้ความสามารถและทักษะในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต มีความสามารถในการประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคมได้ ดังนั้น การพัฒนา คือวิธีการหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงมนุษย์ สังคมหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ สิ่งแวดล้อม โดยมนุษย์เป็นผู้วางแผนโครงการและดำเนินการ เพื่อประโยชน์แก่มนุษย์ การทำให้ชีวิต ความเป็นอยู่ กินดีอยู่ดี ความเจริญทางด้านศิลปวัฒนธรรมและจิตใจอย่างสงบสันติ ซึ่งขึ้นอยู่กับ การได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกาย ทั้งยังรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การศึกษา ทั้งนี้กลยุทธสำคัญของการดำเนินนโยบาย คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรม องค์ความรู้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร การจัดการและการสนับสนุนการศึกษา ศรสวรรค์ พานซ้าย และ จิตินา วรรณศรี (2564) ได้นำเสนอในส่วนของพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพได้ ดังนี้

1. ด้านความใฝ่เรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ฝึกฝนตนเองและกระตุ้นบุคลากรให้มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพ
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจงเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรให้ครุมีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกัน โดย จัดประชุมแสดงความคิดเห็น สร้างแรงกระตุ้นในการพัฒนาการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา โดยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างขวัญกำลังใจ และจิตวิทยาในการบริหารงาน
3. ด้านการนำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดใจรับสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงและคิดค้นนวัตกรรมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ มีความยืดหยุ่น โดยการจัดตั้งเวทีอบรม ประชุม สัมมนาระดมความคิดเห็นเพื่อให้เกิดวิธีการและแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
4. ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ทางวิชาการ โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสถานศึกษา และส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยการระดมทรัพยากรในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
5. ด้านการพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรออกแบบสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา

และพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมโดยกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างและนำนวัตกรรม มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ สามารถสร้างแรงบันดาลใจ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง พัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมถึงพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ประการนี้ จะนำไปสู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพได้อย่างเป็นระบบ

ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ

ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ เป็นลักษณะความสามารถเฉพาะที่เกิดจากประสบการณ์ในการทำงาน และการพัฒนาตนเองในระยะเวลาที่ยาวนาน ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงกับผู้บริหารมือใหม่ ที่จะต้องได้รับการควบคุม การกำกับดูแล แก้ไขปรับปรุง และฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ

การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้บริหารมืออาชีพได้นั้น จะต้องมีการะบวนการทำงานอย่างมืออาชีพ ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์สูงในงานที่ทำ การเป็นผู้รู้จักในเรื่องที่ปฏิบัติได้แก่ รู้หลักการ รู้เหตุผล รู้หลักวิชาของเรื่องที่จะปฏิบัติอย่างรอบด้าน สามารถประยุกต์ความรู้ของตนเองดังกล่าวไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายเป็นอย่างดี ตลอดจนมีความสามารถในการชิงประสานสัมพันธ์ มีเทคนิคในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ประกอบกับการเป็นผู้ที่มีความพยายามและอดทน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ อาจเกิดข้อผิดพลาดน้อยในการทำงานหรือแทบจะไม่ปรากฏให้เห็น มีความมั่นใจและเป็นที่ไว้วางใจได้ สามารถบริหารจัดการและมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในทุก ๆ ด้านกับผู้เรียน สร้างความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นสถานศึกษาที่สมบูรณ์ มีการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงอย่างมีคุณภาพ เช่น สถานศึกษาที่มีความร่มรื่น มีสภาพน่าดู น่าอยู่ และน่าเรียน สร้างคุณลักษณะ เก่ง ดี และมีความสุข ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาและนักเรียน (วงศ์เดือน ทองคำ, 2556; กาญจนณัฐ พันธุไกร, 2553; คารมณ เพียรภาณุ, 2563)

จะเห็นได้ว่าความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพที่เสนอไปข้างต้น หมายถึง การบริหารของผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีวิสัยทัศน์ โดยมาจากประสบการณ์ และความชำนาญในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการที่ทันสมัย อีกทั้งยังต้องพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับคุณลักษณะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร มีภาวะผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ บริหารงานด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม

สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร จนเป็นที่ยอมรับขององค์กร ชุมชน และสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอย่างมืออาชีพนั้น จะต้องมีความรู้หรือคุณสมบัติที่สำคัญต่อไปนี้

1. ผู้บริหารมีทักษะในการบริหารที่ดี (Good management skills) ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพต้องมีความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วฉับไว เข้าใจขอบข่ายของงานอย่างแท้จริง เมื่อพบปัญหาสามารถแก้ไขและตัดสินใจอย่างรวดเร็วถูกต้อง มีความชำนาญในการวางแผน สั่งการ ควบคุม และสามารถสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เชื่อมความสัมพันธ์ของหน่วยงานและบุคลากรให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อการทำงานขององค์กรจะได้มีประสิทธิภาพอย่างมากที่สุด

2. มีวิสัยทัศน์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง (Broad Vision & Keep Pace with Change) ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพเป็นผู้ที่มองกว้าง มองไกล บริหารให้เป็นไปในกระบวนการที่ดี เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ก้าวหน้าและก้าวไกล โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดของ นักการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครู ชุมชน ผู้ปกครอง และรักษาระดับมาตรฐานของสถานศึกษาให้ตรงตามความคาดหวังและพึงพอใจของชุมชน ทั้งในปัจจุบันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจ และพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป็นผู้นำทางวิชาการ (Academic Leaders) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจ และพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continual Self Improvement) ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพจะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อสร้างความรู้และการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจทักษะความชำนาญ และความสามารถในการบริหารงาน รวมถึงการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะปัจจุบัน

5. มีภาวะผู้นำ (Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำ สามารถนำพาสมาชิกในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมืออย่างเต็มที่ และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสถานศึกษา ส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและ ประสบผลสำเร็จ

6. มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกในองค์กร เพื่อการกระตุ้นให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ด้วยความพอใจและเต็มใจ เสริมสร้าง

บรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. มีคุณธรรมจริยธรรม (Moral & Ethics) ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตน ยึดมั่นในความถูกต้อง โดยนำหลักคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการบริหารงาน ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

8. สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร (Building Democracy in Organization) ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพต้องมีความเสมอภาคในการบริหารงาน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เคารพความแตกต่าง และให้เกียรติผู้อื่นอย่างเสรีและเป็นธรรม รวมถึงการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งประชาธิปไตย

ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคนิวนอร์มัล

หลายประเทศในปัจจุบันกำลังเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตของคนทั่วไป ทำให้ผู้คนต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคนิวนอร์มัล ซึ่งสุภาภรณ์ พรหมบุตร (2563) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับนิวนอร์มัลไว้ว่า เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติ และการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง และรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือวนเวียนถึงอดีต ซึ่งสอดคล้องกับ พระปณฺญาพัฒน์ แสงวงศ์ (2563) ที่ได้ให้ความหมายของนิวนอร์มัลว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์จะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้อยู่รอดภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

จะเห็นได้ว่า นิวนอร์มัล คือ การดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากอดีต เนื่องจากมีสถานการณ์หรือภาวะวิกฤติต่าง ๆ มากระทบ ส่งผลให้มนุษย์ต้องปรับแผนการดำเนินชีวิตใหม่ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น โดยยังคงดำเนินชีวิตอย่างปกติ

ดังนั้นการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคนิวนอร์มัล จึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อม ทั้ง 6 ด้าน ตามรูปแบบ STARS TECH Model ดังนี้

1. มีกลยุทธ์ (Strategic) หมายถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจะต้องมีการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และมีการกำหนดทิศทางการทำงาน

ของสถานศึกษาที่เป็นขั้นตอน เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

2. ไม่หยุดร่วมมือ (Teamwork) หมายถึง การร่วมมือร่วมใจ ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายหลักไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ฝึกปรือสัมฤทธิ์ผล (Achievement) หมายถึง การมุ่งสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. บุคคลตระหนักรู้ (Realize) หมายถึง การตระหนักรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพต้องมีความรู้ สามารถรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เคารพความแตกต่าง และพัฒนาตนเองอยู่เสมอในยุคของการเปลี่ยนแปลง

5. มุ่งสู่ระบบบริหารจัดการ (System) หมายถึง ระบบการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ควรมีกลยุทธ์ในการบริหารงานทั้ง 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณและสินทรัพย์ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกสมัย

6. สอดประสานเทคโนโลยี (Technology) หมายถึง เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพควรขับเคลื่อนบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

จากการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ในรูปแบบ STARS TECH Model จะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคนิวนอร์มัล และพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังร้อยกรองต่อไปนี้

กล้าตัดสินใจ	ไวต่อข้อมูล
เพิ่มพูนวิสัยทัศน์	ซื้อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน
สอดประสานสิบทิศ	พิชิตเทคโนโลยีสิ่งใหม่ๆ
จงใจเพื่อนร่วมงาน	ทนทานต่อปัญหาและอุปสรรค
รู้สึกยึดหยุ่นตามเหตุการณ์	บริหารงานแบบมีส่วนร่วม
	(จิรัฏฐิگانต์ จันทน์แทน, 2564)

บทสรุป

การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคนิวนอร์มัล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ พัฒนาศักยภาพ และความสามารถในการนำองค์ความรู้ทางการศึกษาแบบมี

อาชีพในยุคนิวนอร์มัลที่ทั่วโลกต้องปรับเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ การพัฒนาตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพต้องมีในทุก ๆ ด้าน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ และมุมมองการบริหารให้ตอบโจทย์ตามความคาดหวัง และนำพาความสำเร็จไปสู่สถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์ยุคนิวนอร์มัลของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพต้องมีความพร้อมทั้ง 6 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) มิกกลยุทธ์ (Strategic) 2) ไม่หยุดร่วมมือ (Teamwork) 3) ฝึกปรีพร้อมผลลัพธ์ (Achievement) 4) บุคคลตระหนักรู้ (Realize) 5) มุ่งสู่ระบบบริหารจัดการ (System) 6) สอดประสานเทคโนโลยี (Technology) ภายใต้ STARS TECH Model ซึ่งจะขับเคลื่อนการบริหารงานในสถานศึกษาให้ก้าวหน้า และสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ พร้อมก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคนิวนอร์มัล

บรรณานุกรม

- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2563). *New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง*. เข้าถึงได้จาก: <https://dsp.dip.go.th/th/category> (วันที่ค้นข้อมูล 2 ตุลาคม 2564).
- กาญจนา ณัฐ พันธ์ไกร. (2553). *ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. เข้าถึงได้จาก: <https://www.kroobannok.com/blog/38232> (วันที่ค้นข้อมูล 9 ตุลาคม 2564).
- คารมณ เพียรภายลุน. (2563). *ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*. เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/316392> (วันที่ค้นข้อมูล 9 ตุลาคม 2564).
- ประธาน ยศรุ่งเรือง. (2559). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พระปัญญาพัฒน์ แสงวงศ์ดี. (2563). *วิกฤติการณ์โลกกรณีการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ : บทบาทขององค์การอนามัยโลก สถานการณ์ในประเทศไทย และ New Normal*. *วารสารสังคมวิวัฒน์*, 11(1). 88.
- วงศ์เดือน ทองคำ. (2556). *คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในอำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ศรสวรรค์ พานซ้าย และ จิตมา วรณศรี. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. *ศึกษาศาสตร์ สารมหาวิทยาลัย เชียงใหม่*, 5(1), 101.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2563. เข้าถึงได้จาก: <http://www.mathayom9.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล 2 ตุลาคม 2564).
- สุตา สุวรรณภิรมย์. (2551). *The Leadership ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). *New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง*. เข้าถึงได้จาก: <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49>. (วันที่ค้นข้อมูล 29 กันยายน 2564).